

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

CAO DIỆP THANH

**NHỮNG BIỆN PHÁP RÚT NGẮN KHOẢNG CÁCH TIẾP NHẬN
CHO HỌC SINH MIỀN NÚI KHI DẠY TÁC PHẨM "VỘI VÀNG"
CỦA TÁC GIẢ XUÂN DIỆU Ở NHÀ TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Chuyên ngành: Lí luận và phương pháp dạy học Văn – Tiếng Việt

Thái Nguyên, 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

CAO DIỆP THANH

**NHỮNG BIỆN PHÁP RÚT NGẮN KHOẢNG CÁCH TIẾP NHẬN
CHO HỌC SINH MIỀN NÚI KHI DẠY TÁC PHẨM "VỘI VÀNG"
CỦA TÁC GIẢ XUÂN DIỆU Ở NHÀ TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Chuyên ngành: Lí luận và phương pháp dạy học Văn – Tiếng Việt

Mã số : 60 14 01 11

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Trần Thế Phiệt

Thái Nguyên, 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu thực sự của cá nhân, được thể hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của ***PGS.TS. Trần Thế Phiệt***

Các số liệu và kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực và chưa từng công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các thông tin, số liệu trích dẫn trong luận văn đều đã được trích rõ nguồn gốc.

Tôi xin chịu trách nhiệm về nghiên cứu của mình.

Thái Nguyên, tháng 05 năm 2015

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Cao Diệp Thanh

**XÁC NHẬN
CỦA TRƯỞNG KHOA CHUYÊN MÔN**

**XÁC NHẬN
CỦA CÁN BỘ HƯỚNG DẪN**

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Trần Thế Phiệt, người đã tận tâm, tận tình hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng quản lý sau đại học, các thầy cô giáo khoa Ngữ Văn – Trường ĐHSP Thái Nguyên, cùng toàn thể thầy cô trong hội đồng bảo vệ luận văn đã nhiệt tình giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và bảo vệ tốt luận văn của mình.

Cuối cùng xin cảm ơn Ban Giám hiệu và các thầy cô giáo của các trường trên địa bàn Huyện Na Hang, Chiêm Hóa, Hàm Yên, Thành phố Tuyên Quang – Tỉnh Tuyên Quang đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt quá trình khảo sát và làm thực nghiệm.

Thái Nguyên, ngày 14 tháng 05 năm 2015

TÁC GIẢ

Cao Diệp Thanh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iv
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử vấn đề.	3
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.....	8
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận văn.	9
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.	9
6. Phương pháp nghiên cứu.....	9
7. Giả thuyết khoa học.	10
8. Cấu trúc luận văn.	10
NỘI DUNG	11
CHƯƠNG 1:	11
CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC RÚT NGẮN.....	11
KHOẢNG CÁCH TIẾP NHẬN TÁC PHẨM VĂN CHƯƠNG CHO HỌC	
SINH THPT MIỀN NÚI.	11
1. Cơ sở lý luận.	11
1.1. Lý thuyết tiếp nhận văn học.....	11
1.1.1. Khái niệm.	11
1.1.2. Đặc điểm của tiếp nhận văn học	12
1.2. Khoảng cách trong tiếp nhận.	13
1.2.1. Khoảng cách thẩm mỹ trong tiếp nhận.	13
1.3. Thơ Xuân Diệu và khoảng cách tiếp nhận trong bài thơ "Vội vàng"	17
1.3.1. Thơ Xuân Diệu	17

1.3.2. Khoảng cách tiếp nhận trong bài thơ "Vội vàng" của nhà thơ Xuân Diệu.	19
2. Cơ sở thực tiễn	27
2.1. Thực trạng dạy văn, học văn ở nhà trường trung học phổ thông	27
2.2. Khảo sát thực trạng	28
2.2.1. Mục đích khảo sát	28
2.2.2. Đối tượng điều tra	28
2.2.3. Thời gian khảo sát.	28
2.2.4. Nội dung và hình thức khảo sát.	28
2.2.5. Kết quả khảo sát.	30
2.3. Đánh giá về khoảng cách tiếp nhận của học sinh THPT miền núi tại Tuyên Quang khi học bài thơ "Vội vàng"	34
2.3.1. Giữa học sinh và tác phẩm "Vội vàng" của nhà thơ Xuân Diệu có khoảng cách và tính không trọn vẹn trong tiếp nhận.	34
2.3.2. Khoảng cách về lịch sử và văn hóa.	34
CHƯƠNG 2: NHỮNG BIỆN PHÁP RÚT NGẮN KHOẢNG CÁCH TIẾP NHẬN CHO HỌC SINH MIỀN NÚI KHI DẠY TÁC PHẨM ‘VỘI VÀNG’ CỦA TÁC GIẢ XUÂN DIỆU Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG.....	36
2.1. Biện pháp 1: Thăm dò khả năng tiếp nhận, hướng dẫn học sinh chuẩn bị bài ở nhà.	36
2.2. Biện pháp 2: Tạo tâm thế văn học ở học sinh trong giờ học tác phẩm văn chương	39
2.3. Biện pháp 3: Nuôi dưỡng và phát triển hứng thú của học sinh miền núi đối với bài thơ "Vội vàng" của nhà thơ Xuân Diệu.	44
2.3.1. Hứng thú của học sinh miền núi với bài thơ "Vội vàng" của nhà thơ Xuân Diệu.	45
2.3.2. Nuôi dưỡng, phát triển hứng thú đối với Thơ mới của học sinh miền núi.	48

2.4. Biện pháp 4: Lắp dần khoảng cách về ngôn ngữ trong tiếp nhận bài thơ "Vội vàng" của nhà thơ Xuân Diệu.....	53
2.4.1. Lắp dần khoảng cách về ngữ pháp.....	53
2.4.2. Trang bị cho học sinh miền núi kiến thức về lịch sử, văn hóa.	56
2.4.3. Cung cấp cho học sinh miền núi vốn hiểu biết về Thơ mới.	61
CHƯƠNG 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.	70
1. Định hướng thực nghiệm.	70
1.1. Mục đích thực nghiệm.	70
1.2. Đối tượng, địa bàn, thời gian thực nghiệm.	70
1.3. Quy trình thực nghiệm.	70
2. Thiết kế bài dạy thực nghiệm.	71
3. Đánh giá kết quả thực nghiệm.	94
3.1. Những nội dung đánh giá.	94
3.2. Phương pháp đánh giá.	95
KẾT LUẬN.....	99
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	101
PHỤ LỤC.....	103

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài.

1.1. Thế kỉ XXI với sự phát triển của cách mạng khoa học - công nghệ, với những bước nhảy vọt trong thời buổi hiện nay đã đưa thế giới chuyển từ kỉ nguyên công nghệ sang kỉ nguyên thông tin và phát triển tri thức. Đứng trước sự biến đổi mạnh mẽ của xã hội, người giáo viên thời hiện đại cần xác định rõ cho mình một tư thế và tâm thế để hội nhập và phát triển. Từ việc xác định được vai trò quan trọng của việc dạy văn trong nhà trường là một nghệ thuật mà cái đích hướng tới là nghệ thuật cảm thụ cái đẹp, lắng đọng trong tâm hồn, là khát vọng vươn tới chân, thiện, mỹ. Bằng tâm huyết, tri thức và khả năng sư phạm của mình, người thầy sẽ đem đến cho học sinh những điều mới mẻ, củng cố niềm tin, sự thích thú, khơi dậy tình yêu và niềm đam mê trong văn học, giúp học sinh đến được với những giá trị đích thực của tác phẩm văn chương. Để rồi văn học chiếm vị trí xứng đáng trong hành trang tri thức của các em giúp các em thanh lọc tâm hồn con người, yêu đời, yêu người và hoàn thiện mình hơn. Chính vì thế người giáo viên dạy Ngữ Văn không chỉ truyền đạt tri thức mà chuyển sang cung cấp cho người học phương pháp thu nhập thông tin một cách có hệ thống, có tư duy và phân tích tổng hợp, phải biết khơi nguồn sáng tạo là một việc làm cần thiết và quan trọng để nâng cao chất lượng giờ giảng, đặc biệt là đối với học sinh THPT miền núi.

1.2. Trong cuốn "Thi nhân Việt Nam" Hoài Thanh đã nhận xét: "Xuân Diệu say đắm tình yêu, say đắm cảnh trời, sống vội vàng cuống quýt muốn tận hưởng cuộc đời ngắn ngủi của mình, khi vui cũng như khi buồn đều nồng nàn tha thiết". Quả đúng như vậy Xuân Diệu là một hồn thơ mãnh liệt luôn để lòng mình rộng mở với cuộc đời, một tâm hồn đam mê được sống và yêu, trong trái tim luôn có một khát khao dâng trào đó là khát khao được hòa mình vào với đời, với cảnh vật và với con người. Và có lẽ tinh thần này được thể hiện rõ nhất trong bài thơ "Vội vàng" của ông. Bài thơ được in trong tập